

METODICKÉ VYSVĚTLIVKY – POLSKÁ ČÁST

Úvod

Předkládaný materiál obsahuje údaje vycházející z výsledků Zemědělského sčítání 2020 (AC 2020), které v Polsku proběhlo od 1. září do 30. listopadu 2020.

Sčítání bylo provedeno pro potřeby Evropské unie a současně pro národní účely a jeho právním základem byly:

- zákon ze dne 31. července 2019 o zemědělském sčítání v roce 2020 (Sbírka zákonů z roku 2019, položka 1728, ve znění pozdějších předpisů). Tento zákon podrobně vymezil pravidla pro provedení sčítání, subjekty podléhající sčítání a rozsah zjišťovaných údajů,
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1091 ze dne 18. července 2018 o integrované statistice zemědělských podniků a již zrušené nařízení (ES) č. 1166/2008 a (EU) č. 1337/2011 (Úřední věstník L 200, 7. 8. 2018),
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 223/2009 ze dne 11. března 2009 o evropské statistice a již zrušené nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES, Euratom) č. 1101/2008 o předávání údajů, na které se vztahuje statistická důvěrnost, Statistickému úřadu Evropských společenství,
- nařízení Rady (ES) č. 322/97 o statistice Společenství a rozhodnutí Rady 89/382/EHS, Euratom o zřízení Výboru pro statistické programy Evropských společenství (text s významem pro Evropský hospodářský prostor - EHP a Švýcarsko) (Úř. věst. L 87, 31. 3. 2009, s. 164), pravidla pro vývoj, vypracovávání a šíření statistik a statistickou důvěrnost,
- zákon ze dne 29. června 1995 o veřejných statistikách (Sb. zákonů z roku 2020, položka 443, ve znění pozdějších předpisů),
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů),
- Zákon ze dne 10. května 2018 o ochraně osobních údajů (Sbírka zákonů 2019, částka 1781).

Referenčním datem sčítání byl 1. červen 2020. Údaje uvedené v publikaci byly sestaveny podle sídla zemědělského podniku. Tabulky obsahují souhrnné údaje, z tohoto důvodu se zde mohou vyskytnout aritmetické nepřesnosti způsobené automatickým zaokrouhlováním.

Zemědělský podnik

Zemědělským podnikem se rozumí zemědělská půda spolu s lesní půdou, budovami nebo jejich částmi, zařízeními a hospodářskými zvířaty, pokud tvoří nebo mohou tvořit organizovanou hospodářskou jednotku s právy souvisejícími s provozováním zemědělského podniku (viz článek 553 občanského zákoníku).

Zemědělské podniky fyzické osoby (soukromé farmy)

Zemědělským podnikem fyzické osoby (soukromé farmy) se rozumí podnik užívaný fyzickou osobou:

- o rozloze 1 ha a více zemědělské půdy,
- s výměrou menší než 1 ha zemědělské půdy (včetně podniků bez zemědělské půdy) provozující zvláštní odvětví zemědělské výroby nebo zemědělskou výrobu (rostlinnou a/nebo živočišnou) s významným rozsahem, který je definován následujícími prahovými hodnotami: 0,5 ha pro: výsadbu ovocných stromů, výsadbu ovocných keřů, polní zeleninu, polní jahody a chmel; 0,3 ha pro ovocné a okrasné školky; 0,1 ha pro tabák; 5 kusů skotu celkem; 20 kusů prasat celkem; 5 kusů prasnic; 20 kusů ovcí celkem a koz celkem; 100 kusů drůbeže celkem; 10 kusů volně žijících zvířat chovaných v zemědělském systému; 20 včelstev.

Půda celkem

Půda celkem zahrnuje veškerou půdu bez ohledu na vlastnictví - vlastní, pronajatá od jiných osob (na základě smlouvy i bez smlouvy), užívaná z důvodu zastávání určité funkce (lesní úředník, kněz, učitel atd.) a podílově připadající na držitele, a také půda užívaná hospodářstvím, která patří k opuštěným hospodářstvím. Nezahrnuje půdu pronajatou jiným osobám a půdu náležející komunálním pozemkovým společenstvím.

Zemědělská půda celkem

Zemědělská půda celkem představuje zemědělskou půdu v dobrém zemědělském stavu, tu tvoří: oseté plochy, trvalé louky, trvalé pastviny, trvalé kultury včetně ovocných sadů, zahrady (bez rekreačních ploch), úhor (včetně plodin určených k zornění jako hlavní plodina), ostatní zemědělská půda.

Zemědělská půda v dobrém zemědělském stavu

Plocha zemědělské půdy v dobrém zemědělském stavu je plocha zemědělské půdy, na které se provádí jakýkoli způsob obdělávání (např. orba, sečení, mulčování atd.), včetně půdy, na které se střídají plodiny. Jedná se o pozemky, které mohou být způsobilé např. pro dotace a jsou udržovány v souladu s požadavky dobrého zemědělského stavu obsaženými v nařízení ministra zemědělství a rozvoje venkova ze dne 7. dubna 2004 - Sbírka zákonů 65, položka 600. Patří sem také úhor.

Ostatní zemědělská půda

Výměra ostatní zemědělské půdy (tj. nevyužívané a neudržované v dobrém zemědělském stavu) je výměra zemědělské půdy vyřazené z produkce, tj. zemědělská půda dříve využívaná jako osevní plocha a úhor, louky a trvalé pastviny, sady a jiné trvalé kultury, zahrady, které k 1. červnu 2020 z ekonomických, sociálních nebo jiných důvodů již nebyly zemědělsky využívány a byly vyřazeny z osevního postupu. Tyto pozemky však byly ve stavu, který v případě změny rozhodnutí o jejich budoucím využití umožňoval jejich rychlý návrat k zemědělské výrobě s využitím zdrojů, které měl zemědělský podnik k dispozici. Pokud by obnova této půdy vyžadovala velmi dlouhou dobu a mnoho práce a zdrojů, které nejsou v zemědělském podniku k dispozici, je tato plocha zahrnuta do plochy ostatní půda.

Trvalé louky

Trvalé louky jsou pozemky trvale porostlé travinami (5 a více let), obvykle kosené, a v horských oblastech také plocha kosených pastvin a luk. Louky by měly být udržovány v dobrém zemědělském stavu a koseny alespoň jednou ročně, přičemž sklizeň by neměla být nutně využívána k produkčním účelům.

Trvalé pastviny

Trvalé pastviny jsou pozemky trvale porostlé travním porostem (5 a více let), které se zpravidla nekosí, ale spásají, a v horských oblastech také pastviny a louky udržované v dobrém zemědělském stavu (včetně trvalých pastvin nevyužívaných k produkčním účelům a s extenzivní pastvou, které se nacházejí v kopcovitých oblastech nebo ve vysokých nadmořských výškách, na půdách nízké třídy, kde se nepoužívá hnojení, doplňkový osev, meliorace apod.).

Trvalé kultury

Trvalé kultury tvoří plochy výsadby ovocných stromů a keřů, školky ovocných a okrasných stromů a keřů, školky lesních stromů a keřů pro komerční účely, proutěné plantáže a ostatní trvalé polní kultury (např. dřín, trnka, moruše, vrba mandžuská, hloh, rakytník, jeřáb, vánoční stromky pěstované na zemědělské půdě), jakož i trvalé kultury pod krytem (např. maliny, vinná réva, broskve).

Sady

Sady jsou určené pro pěstování ovocných stromů a keřů vysazených na trvalém místě, v pravidelných rozestupech, na ploše nejméně 10 akrů. Sady zahrnují také školky ovocných stromů a keřů.

Zahrady

Zahrady jsou plochy nejčastěji umístěné kolem sídla zemědělského podniku, často oddělené od zbytku podniku, na kterých se pěstují plodiny (zemědělské, zahradnické, jednoleté i víceleté, ovocné stromy a keře) určené ke spotřebě v podniku (vlastní spotřeba). Příležitostně lze přebytky plodin prodat. Zahrady nezahrnují plochy trávníků a okrasných zahrad a plochy určené k rekreaci (ty patří k ostatní půdě).

Úhor

Úhor je orná půda, která není využívána k produkčním účelům, ale je udržována v souladu se zásadami dobrého zemědělského stavu při respektování požadavků na ochranu životního prostředí. Úhor zahrnuje plochu plodin určených k zornění pěstovaných jako hlavní plodina (zelené hnojení) a také půdu připravenou k podzimní výsadbě, např. jahodníků a osetí medonosnými rostlinami. Sem zahrnujeme jak půdu způsobilou, tak nezpůsobilou pro platby na plochu. Do úhoru nepatří půda, která byla připravena k letošnímu setí (např. zelenina) a do 1. června 2020 ještě nebyla oseta ani osázena (je zahrnuta do oseté plochy).

Lesy, lesní pozemky

Lesy a lesní pozemky mající rozlohu nejméně 0,10 ha:

- zalesněné (pokryté lesním porostem),
- nezalesněné (dočasně bez lesní vegetace),
- pozemky související s lesním hospodářstvím,
- plantáže s krátkodobou obměnou (včetně plantáží založených na zemědělské půdě).

Do plochy lesních pozemků je zahrnuta také plocha lesních školek založených v lesních oblastech a využívaných pro potřeby podniku (nekomerční).

Ostatní pozemky

Ostatní pozemky jsou pozemky se stavbami, okolními dvory, dvory a okrasnými zahradami, parky, vnitrozemskými vodními plochami (vlastními i pronajatými), odvodňovacími příkopy, plochami porostlými proutím v přirozeném stavu, plochami bažin, plochami ostatních pozemků (rašelinistiště, šterkovny), pustin (včetně zalesněných a křovinatých pozemků), plochami určenými k rekreaci (např. okolí domu, golfová hřiště, okrasné zahrady apod.).

Ostatní půda zahrnuje také plochu zemědělské půdy, která není zemědělsky využívána, pokud je známo, že tato půda nebude zemědělsky využívána, např. zemědělská půda určená pro výstavbu silnice nebo supermarketu.

Osevní plocha

Osevní plocha je plocha všech plodin (jednoletých i víceletých, ale bez trvalých kultur) zasetých a vysázených v zemědělském podniku jak na poli (na otevřeném poli nebo pod nízkým krytem bez přístupu), tak pod vysokým, přístupným krytem (ve sklenících, vysokých tunelech nebo rámech), které se pěstují jako hlavní plodina.

Do oseté plochy se započítává i plocha, která měla být takto oseta/osázena po 1. červnu 2020 pro aktuální sklizeň v tomto roce (např. pozdní odrůdy zeleniny).

Osevní plocha na poli je plocha plodin pěstovaných jak na otevřeném poli, tak pod nízkým, nepřístupným krytem. Do této kategorie patří plodiny zakryté plastovými rohožemi/fóliemi položenými naplocho na zemi a plodiny pod nízkými tunely (s výškou v horní části menší než 1,5 m).

Osevní plocha ve sklenících, vysokých fóliových tunelech a rámech je plocha plodin pěstovaných pod vysokými kryty (nejméně 1,5 m vysokými v horní části) a pod nízkými kryty s možností trvalého přístupu, tj. rámy, tzv. akcelerátory ("miniaturní skleníky"); jedná se o boxy zakryté okny, například pro produkci sazenic.

Osevní plocha zahrnuje pěstování chmele, jahodníku a planých jahod, jakož i plochu polních travin.

Obiloviny celkem

Skupina "obiloviny celkem" zahrnuje základní obiloviny s obilnými směsmi, kukuřici na zrno, pohanku, proso a ostatní obiloviny (amarant, kanár, stoleté žito atd.).

Skupina "základní obiloviny s obilnými směsmi" zahrnuje základní obiloviny (pšenici, žito, ječmen, oves a tritikale) a osevní plochu ozimých a jarních obilných směsí.

Technické plodiny

Mezi technické plodiny patří cukrová řepa, řepka a řepice, len (včetně lnu olejného), slunečnice na zrno, konopí, tabák, chmel, čekanka a další olejnin (mák, hořčice, sója atd.).

Údaje o cukrové řepě se týkají pouze plodin určených pro průmysl. Cukrová řepa určená pro sadbu/semeno zde není zahrnuta.

Luskoviny na zrno

Skupina "luskoviny na zrno" zahrnuje jedlé luskoviny (hrách, fazole, bob a jiné jedlé luskoviny pěstované pro výrobu zrna, např. cizrnu), krmné luskoviny pro výrobu zrna a směsi obilovin a luskovin pro výrobu zrna. Plocha osetá hrachem, fazolemi, bobem atd. určenými ke sklizni v nezralém stavu byla zařazena do kategorie polní zelenina.

Pícniny

Pícniny zahrnují krmné okopaniny, kukuřici na zelené krmení, krmné luskoviny a malosemenné luskoviny na zelené krmení, ostatní krmné rostliny a trávy určené na zelené krmení (kromě zelených určených na zelené hnojení).

Ostatní plodiny

Skupina "ostatní" zahrnuje polní zeleninu, polní jahody a lesní jahody, semenné plodiny, polní okrasné květiny a rostliny, ostatní technické plodiny (např. světlíce barvířská, víceleté plodiny pro energetické účely), byliny a koření, jakož i plodiny pod krytem (bez trvalých porostů pod krytem) a termoplodiny.

Zelenina

Zelenina zahrnuje: zelí (rané i pozdní, bílé, červené a italské), cibuli, mrkev, červenou řepu, okurky, rajčata, květák (raný i pozdní), ostatní zeleninu (petržel, celer, pórek, růžičková kapusta), šťovík, špenát, hlávkový salát, ředkvičky, křen, rebarboru, černý salát, kedlubny, česnek, dýně, chřest, brokolici, čínské zelí, listovou endivie, cuketu, šalvěj atd.). Do této skupiny patří také hrách, bob atd. sklizený nezralý (zelený), zelené fazole, z nichž byly sklizeny nezralé lusky, a kukuřice pro sklizeň nezralých klasů, jakož i sazenice polní zeleniny pro vlastní potřebu podniku.

Plocha jahod

Plocha, kde se pěstují "jahody", je plocha osázená jahodami a lesními jahodami (včetně nových jarních výsadeb) na poli a pod krytem. Nezahrnuje se sem plocha připravená pro podzimní výsadbu a plocha jahodových plantáží určených pro sazenice (zahrnutá do skupiny "ostatní").

Brambory

Brambory zahrnují sadbové, konzumní a průmyslové brambory, a to jak rané, tak středně rané a pozdní odrůdy. Plocha pěstování brambor nezahrnuje plochy těchto plodin v zahradách.